

Ki győzött?

Dr. Navracsics Tibor

Ma hajnalban, négy napi tárgyalás után az ötödik napon, megszületett a megállapodás az Európai Unió következő hétéves pénzügyi keretéről és ahhoz társuló gazdasági újjáépítési csomagról. A hosszú és heves viták után záruló Európai Tanács ülés végén - amely közel kétezer milliárd euró sorsáról döntött – joggal tehetjük fel a kérdést: ki győzött?

Az európai politikai hagyományoknak megfelelően már most mindenki történelminek mondja a júliusi Európai Tanács ülésén megszületett megállapodást. Kétségtelenül megszolgált ez a jelzőt mind a tanácskozás időtartamát, mind pedig az összeg nagyságát illetően. Nagyok voltak a tétek, nagyot lehetett nyerni is, és bukni is – gondolhatnánk. Érdekes tehát e még meglehetősen kevés részlet ismeretében is felmérni, hogy első pillantásra kik tűnnek a nyerteseknek, és a döntés mit jelez a jövő Európájáról.

Bármennyire sablonosnak is tűnik, első és egyértelmű győztesnek magát az Európai Uniót tartom. Azzal, hogy megszületett a döntés az Unió jövőbeni finanszírozásáról és a bajba jutott tagállamok megsegítéséről, az Európai Uniónak sikerült elkerülnie a legrosszabbat, ami egy ilyen összetett és többnemzetű politikai rendszert fenyegeti: a tartós döntésképtelenséget. Az ésszerű határidőn belül megalkotott egyezség ugyanakkor az Európai Unió hitelességét is növeli, hiszen megmutatja, hogy a tagállamok, minden széthúzó nemzeti érdekük ellenére is képesek racionális kompromisszumokra. Azaz, ismét bebizonyosodott, hogy a közösségi érdek nem feltétlenül ellentétes a nemzeti érdekekkel.

Az európai uniós megegyezések egyik alapvető természete, hogy a kétoldalú megállapodásokkal ellentétben, ahol gyakran egyik fél a másik kárára érvényesíti az érdekeit, és így egyértelműen előnyös vagy hátrányos szerződés születik, a többoldalú megállapodások jobban megengedik az úgynevezett pozitív végösszegű megegyezést. Ekkor mindenki kap valamit, de senki sem kap meg mindent. Azaz mindenki elégedetten állhat fel az asztaltól, de senki sem lehet maradéktalanul elégedett. Vonatkozik ez kicsikre, nagyokra egyaránt, hiszen a multilateralizmus általában felértékeli a kis országokat és önmérsékletre kényszeríti a nagyokat.

Ennek megfelelően a tagállamok közül senkit sem lehet kijelölni abszolút győztesnek. Hasonlóképpen, abszolút vesztesnek sem. A legnagyobb kockázatot mindvégig kétségtelenül a francia-német tengely vállalta, amely teljes tekintélyét latba vetve támogatta a Bizottság javaslatát. Mindenképpen győztesnek tekinthetők ők is, hiszen alapvetően sikeresen tárgyaltak. Talán a legnagyobb eredménye az együttműködésüknek,

hogy sikerült megőrizniük a gazdasági újjáépítési csomag végösszegét, a 750 milliárd eurót, kivédve ezzel a takarékos négyeknek a csomag nagyságát csökkentő [indítványát](#).

Mégsem lehet maradéktalanul elégedett a francia-német kettős. A gazdasági újjáépítési csomag belső szerkezete ugyanis az eredeti 500 milliárd eurónyi támogatás és 250 milliárd eurónyi hitelről 390 milliárd támogatás és 360 milliárd hitelre módosult. Nem nagy veszteség a francia-német együttműködésnek, jelentős győzelem a takarékos négyeknek.

Így a következő győztes a takarékos négyek lehet, akik ráadásul most már Finnország csatlakozásával egyre valószínűbb, hogy takarékos öttökké válnak. Az ő céljuk a gazdasági újjáépítési csomag összegének csökkentése, de legalább belső szerkezetének megváltoztatása volt. Az előbbi nem, az utóbbi viszont sikerült. Így a 750 milliárd eurós újjáépítési csomagban most érzékelhetően nagyobb – 110 milliárddal több – részt képviselnek a hitelek, és ugyanennyivel kevesebbet a vissza nem térítendő támogatások.

Talán még ennél is fontosabb, hogy a különböző pénzügyi kedvezmények kiharcolásán túl – pl. nagyobb arányban kapnak visszatérítést a befolyt vámokból – ígéretet kapnak egy úgynevezett „[vérszék](#)” bevezetésére is, ami a Bizottságnak teszi lehetővé, hogy felfüggeszse a források folyósítását, amennyiben valamelyik tagállamban problémákat észlel a felhasználást illetően. Ez a takarékos négyek számára azért fontos, mert a déli országok költségvetési fegyelmével kapcsolatos bizalmatlanságuk alapvetően határozta meg a gazdasági újjáépítési csomaghoz fűződő szkepszisüket.

Természetesen győztesnek tekinthetők a déli országok. Elkerülték a legrosszabbat, a segítség hiányát. Sőt, elkerülték a majdnem legrosszabbat is, hogy csökkentsék a tervezetben szereplő 750 milliárd eurónyi összeget. Igaz ugyan, hogy a csomag belső szerkezete számukra kedvezőtlenül változott, ám ennél stratégiaileg sokkal fontosabb számukra, hogy megszerezték és megőrizték a francia-német kettős támogatását. Sőt, a tagállamok közös hitelfelvételével tulajdonképpen eredeti ötletük, az eurókötvény is lényegében megvalósult. Ebből a szempontból számukra valóban történelmi a megállapodás.

A győztesek közé sorolhatók a közép-európai országok, közöttük Magyarország is. Hazánk az eredetileg tervezettnél 3 milliárd euróval több pénzt [kap](#), és ami a legfontosabb politikai célkitűzése volt a magyar delegációnak, azt is sikerült elérni. Egyrészt a megállapodásba a jogállamisági feltételrendszer jóval [enyhébb](#) megfogalmazással került be, másrészt pedig Magyarország ígéretet kapott a német elnökségtől, hogy annak mandátumának lejártáig, azaz december 31-éig – megfelelő magyar együttműködés esetén – lezárják a hetes cikk szerinti eljárást az ország ellen.

Mindenki nyert tehát egy kicsit, de senki sem nyert meg mindent. Mégis, összesítve a legnagyobb győztesnek az uniós intézmények – közülük is a Bizottság és az Európai Tanács -, azok elnökei, valamint a francia-német együttműködés tekinthetők. Bebizonyosodott, hogy az Egyesült Királyság távozása után az európai integráció tempóját és irányát – ismét – Franciaország és Németország energiája és együttműködési készsége határozza meg. Vezetőszerepükkel és az uniós intézmények közvetítésével – mint látható – a még annyira széttartó nemzeti érdekek és egy közösségi érdekbe csatornázhatók. Talán ez a legfontosabb az Európai Unió jövője szempontjából.

2020.07.21.